Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Pieternel Blankenstein
p.blankenstein@nijmegen.nl
T 024 – 329 2161

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP NIJMEGEN

Datum 21 december 2021
Betreft Voortgangsbrief Energietransitie Nijmegen nr. 4

Bijlage(n)
Bijgevoegd: Ja

Geachte leden van de Raad,

Voor u ligt de vierde voortgangsbrief Energietransitie. In het initiatief raadsvoorstel rekenkamerrapport ‘De knop om, lessen voor de energietransitie’ vroeg u onder meer om een voortgangsrapportage energietransitie. Met deze brief komen wij graag aan deze wens tegemoet. De laatste voortgangsbrief (nummer 3) dateert van 2 juni 2020.

Participatie en communicatie
Een belangrijk deel van de participatie en communicatie met bewoners en bedrijven rondom de energietransitie is het persoonlijke contact. Langs de deuren, op straat, in wijkcentra en op bijeenkomsten. Zo kunnen vragen en zorgen het best gehoord en beantwoord worden. Vanwege het coronavirus hebben we het contact met onze inwoners en bedrijven op wisselende manieren vormgegeven, digitaal (al is dat niet voor iedereen een haalbaar alternatief) of in een creatieve ‘1,5 meter’-vorm, passend bij de omstandigheden op dat moment. Het vormgeven en wennen aan deze andere manier van communiceren vergde veel van onze tijd, inspanning en creativiteit. Deze brief heeft om deze reden langer op zich laten wachten.

Landelijke en regionale ontwikkelingen
Toch is er in de tussentijd veel gebeurd en nemen wij u graag mee in de landelijk en regionale ontwikkelingen en in de voortgang van het behalen van onze doelstellingen in de energietransitie.

Voor de energietransitie is onze ambitie om Nijmegen uiterlijk in 2045 energieneutraal te zijn en aardgasvrij te verwarmen. Dit gaan we bereiken door:

1. Inzet landelijke wetgeving en ontwikkelingen in de energie- en warmtetransitie
2. Het verminderen van ons energieverbruik, zowel bij bewoners als bedrijven en instellingen.
3. Het stimuleren en faciliteren van het aardgasvrij maken van woningen middels de wijkgerichte aanpak;
4. Het verwerven van voldoende maatschappelijk draagvlak en het verbeteren van het fysieke en sociale leefklimaat
5. Het in kaart brengen van de potentie van alternatieven om woningen aardgasvrij te verwarmen

Per thema bieden wij u een overzicht van de voortgang.

1. Wetgeving en ontwikkelingen in energie- en warmtetransitie

Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord (2019) staan afspraken met 5 sectoren over de te nemen maatregelen om de klimaatdoelen van onder andere een te halen CO2-besparing.

Deze sectoren en hun doelstelling zijn:

1. Gebouwde omgeving: wijk voor wijk van het gas af (wijkgerichte aanpak)
2. Mobiliteit: schoner en slimmer verkeer
3. Landbouw en landgebruik: uitstoot en opslag van CO2 in een kringloop
4. Elektriciteit: steeds meer stroom uit zon en wind
5. Industrie: CO2-arm in 2050

De gemeenten hebben extra taken en verantwoordelijkheden gekregen voor de gebouwde omgeving voor de opgave 'wijk voor wijk van het gas af' en het leveren van een bijdrage aan de Regionale Energie Strategie (RES). Gemeente hebben bij hun nieuwe taken wel een aantal randvoorwaarden gesteld: de uitvoering moet haalbaar en betaalbaar zijn voor de samenleving (woonlastenneutraal), de bevoegdheden moeten vastgesteld zijn, evenals een tegemoetkoming in de uitvoeringslasten. Naar schatting heeft een gemeente als Nijmegen plusminus 40fte nodig om de extra taken vanuit het Klimaatakkoord uit te kunnen voeren. Het kabinet heeft, in afwachting van besluitvorming van het nieuwe kabinet over het advies van de ROB, besloten om in de begroting 2022 in totaal € 72,5 miljoen beschikbaar te stellen voor de klimaatakkoordtaken van gemeenten, ondersteuning van medeoverheden en RES. Dit om te voorkomen dat de uitvoering van het Klimaatakkoord stil komt te vallen. Een deel van dit bedrag zal via de gemeenten lopen. Besluitvorming over de uitkeringsvorm en verdeelsystematiek moet nog plaatsvinden. Het is aan een nieuw kabinet om een besluit nemen over de totale uitvoeringskosten voor de periode 2022 tot en met 2024. Naast de uitvoeringskosten is er een grote investeringsbehoefte om over de schakelen op andere systemen. Een nieuw kabinet gaat een besluit nemen over de benodigde investeringen, momenteel is hier nog geen duidelijkheid over. We kunnen alleen verder als er ook voldoende middelen beschikbaar komen voor het kunnen doen van deze investeringen.

Warmtewet en Wet Collectieve Warmtevoorziening

Voor warmtenetten is er sinds 2014 de Warmtewet ter bescherming van consumenten die warmte afnemen. Om de regierol van gemeenten in de levering van warmte te kunnen organiseren en de marktordening anders te structureren, is gewerkt aan een vervangende wet: Wet Collectieve warmtevoorziening (WCW). Een toelichting op deze nieuwe wet is opgenomen in de bijlage "Warmtewet en Wet Collectieve Warmtevoorziening". Inmiddels is vastgesteld dat het wetvoorstel voor de WCW niet wordt gesteund door de decentrale overheden. De medeoverheden onderschrijven kernelementen uit het wetsvoorstel, zoals de meer op kosten gebaseerde tariefregulering, de aangescherpte borging van de leveringszekerheid en de invoering van duurzaamheidsnormen. Ook onderkennen zij dat de in het wetsvoorstel opgenomen taken en verantwoordelijkheden voor warmtebedrijven nodig zijn om de publieke belangen te borgen. De medeoverheden geven evenwel aan dat

zij behoefte hebben aan meer mogelijkheden om te sturen op een publieke uitvoeringspartner, meer dan het wetsvoorstel biedt. Zij willen vooraf een expliciete voorkeur kunnen uitspreken voor een type warmtebedrijf: publiek, privaat of een samenwerkingsvorm. Deze behoefte staat op gespannen voet met het gekozen uitgangspunt in het wetsvoorstel dat alle warmtebedrijven op gelijke voet moeten kunnen deelnemen aan de inschrijvingsprocedure bij de ontwikkeling en groei van de warmtemarkt. Het besluit over het wetsvoorstel wordt overgelaten aan een volgend kabinet. Dit betekent dat de beoogde inwerkingtreding per 1 januari 2022 niet zal worden gehaald en de marktordening voorlopig blijft zoals die nu is.

Regionale Energie Strategie

Voor de regio Arnhem Nijmegen is de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES) op 1 juli 2021 vastgesteld om tot keuzes te komen voor de opwekking van duurzame elektriciteit en zoekgebieden voor de warmtetransitie in de gebouwde omgeving. Alle stukken over de RES 1.0 vindt u op RES1.0 | Regioan en RES-1-AN- pdf. De werkorganisatie van de RES stelt op dit moment een uitvoeringsplan op voor de periode tot aan 2025 (RES 3.0). Om de doelen voor 2030 te halen, moeten de projecten voor grootschalige energieopwek uiterlijk in 2025 vergund zijn. Een tussenstap is de RES 2.0, die op 1 juli 2023 ingediend moet worden bij het Rjik. Deze zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Raden, Staten en AB's van de waterschappen. In 2022 stellen we een plan-MER op, waarin we de gevolgen van de RES op milieu, landschap en natuur onderzoeken. De plan-MER geeft inzicht in geschikte, geschikt te maken en ongeschikte locaties voor de opwek van zon- en windenergie en biedt daarmee een onderbouwing voor de regionale gesprekken over bijvoorbeeld de zon/wind verhouding en bescherming van natuur en biodiversiteit. Begin 2022 leggen we de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) van de plan-MER RES aan u voor om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Eind 2022 leggen we de plan-MER aan u voor ter besluitvorming.

2. Het verminderen van ons energieverbruik, zowel bij bewoners, bedrijven, instellingen als ons gemeentelijke verbruik.

Algemene voorlichting

Om inwoners te ondersteunen bij het besparen van energie zijn tips en informatie nodig. Om hulp te bieden hebben we het Energieloket Nijmegen (www.nijmegen.nl/energieloket).

Op nijmegen.nl/energieloket vinden bezoekers bespaartips, informatie over grotere energiebesparende maatregelen, acties voor energie besparing waar bewoners aan mee kunnen doen zoals collectieve inkoopacties en landelijke en lokale subsidies. Bij vragen kunnen ze dagelijks tijdens kantooruren contact opnemen met de helpdesk. Vragen die meer maatwerkkennis vereisen en niet door deze helpdesk kunnen worden beantwoord, worden door de Nijmeegse adviseur Duurzaam wonen beantwoord.

Het Energieloket Nijmegen maken we doorlopend bekend via social media, nieuwsbrieven, bewonersbrieven, gedrukte media, bij wijkbezoeken, door de energiecoaches, op de website en bij de locaties waar inwoners informatie krijgen over duurzaam wonen. Ook hebben we een checklist ontwikkeld die bewoners helpt bij te houden welke gedragsveranderingen of

interventies voor hen passend zijn en zijn genomen. In de bijlage Energie besparen in cijfers vindt u enkele highlights en bereik cijfers van het afgelopen jaar.

Energie besparen in woningen
Met de verkregen subsidie vanuit de Rijks Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) hebben we in 2019 en 2020 activiteiten voor woningeigenaren georganiseerd. Dit jaar hebben we opnieuw vanuit deze regeling subsidie ontvangen en vanaf najaar 2021 organiseren we hiermee nieuwe activiteiten om zowel eigenaren als huurders te informeren, adviseren en ontzorgen bij het besparen van energie. Duizenden huishoudens doen mee. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het uitgeven van cadeaubonnen ter waarde van €50,- waarmee woningeigenaren en huurders energiebesparende producten kunnen aanschaffen zoals radiatorfolie, tochtstrips en ledlampen. Om de cadeaubonnen ook terecht te laten komen bij minima wordt samengewerkt met de voedselbank en woningcorporaties. Bij de voedselbanklocaties kunnen Nijmegenaren met beperkte financiële middelen een afspraak maken met een energiecoach die thuis persoonlijk advies geeft over energie besparen. Met de cadeaubonnen voor huiseigenaren willen we vooral bewust maken en stimuleren om verdergaande energiebesparende maatregelen aan de eigen woning te nemen. We zetten de regeling daarnaast in om huiseigenaren te adviseren en te ontzorgen bij het nemen van grotere maatregelen, zoals dak-, raam-, vloer of gevelisolatie of bij de aanschaf van zonnepanelen of een (hybride) warmtepomp. Dit doen we onder andere door het inzetten van energiecoaches die bewoners thuis kunnen adviseren, het actief aanbieden van energiescans, het begeleiden van VvE's in verduurzamen en het organiseren van collectieve inkoopacties voor zonnepanelen, isolatie en hybride warmtepompen. Daarnaast ondersteunen we initiatieven van groepen bewoners die gezamenlijk energie willen besparen of opwekken met een subsidie van maximaal € 5.000,- per initiatief.

Energiebesparingsproject Stap In! in Hatert en Hees
STAP IN! is een project van de European Climate Foundation voor huurders en eigenaren van koopwoningen. Van STAP IN! krijgen bewoners tips hoe je energie kunt besparen en worden zij uitgenodigd voor activiteiten en gezamenlijke inkoopacties in de wijk en zij kunnen de gratis SlimWonen App downloaden. STAP IN! Loopt in de wijken Hees en Hatert en wordt ondersteund door de gemeente en woningcorporaties Portaal, Talis en WoonGenoot.

STAP IN! is afgelopen zomer begonnen met het uitnodigen van bewoners om deel te nemen aan de app, een bespaarkrant en flyers. Ook wordt deelname gevraagd via social media en worden webinars gehouden over overstappen van energieleveranciers en bespaartips. Alle acties hebben geleid tot een deelname van 13% van de betrokken huishoudens. Daarnaast is verder gewerkt aan het ontwikkelen van een dashboard waarin de resultaten van het gebruik van de app en de daadwerkelijk gerealiseerde besparingen worden gemonitord. De resultaten verwachten we begin 2022.

WOAB (Woningabonnement) Nijmegen
De provincie, Talis en de gemeente Nijmegen slaan de handen ineen en werken samen met WOAB Woningabonnement bij de ondersteuning van het verduurzamen van 60 particuliere woningeigenaren van zogenaamd gespikkeld bezit in Hatert. Deze 60 koopwoningen bevinden zich tussen huurwoningen van Talis. Talis is bezig met het verduurzamen van deze huurwoningen. Het WOAB Woningabonnement ontzorgt de particuliere huiseigenaren en

biedt energieadvies, realiseert de technische maatregelen, organiseert de financiering en levert over alle aangebrachte maatregelen een energieprestatiegarantie.
Het WOAB project (www.woab.nl) bevindt zich in de fase dat het eerste onderzoekrapport opgeleverd gaat worden met aanbevelingen. Het rapport is te zijner tijd te vinden via de gemeentelijke website onder het dossier “energietransitie”.

Energie besparen bij bedrijven
Vanuit het project ‘Zon op bedrijfsdak’ hebben eind 2020 11 bedrijven in totaal 17 SDE++ subsidies aangevraagd voor een totaal opwek van circa 5,5 MW. Na toekenning hiervan door RVO heeft een aanvrager nog 1,5 jaar de tijd om de definitieve investeringsbeslissing te nemen en om daadwerkelijk te realiseren. Wij blijven hierover in contact met de betreffende bedrijven om ze te mogelijk verder te faciliteren in de realisatie ervan.

Vanuit het Activiteitenbesluit milieubeheer hebben bedrijven en instellingen de verplichting om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren. Om te controleren of de regelgeving voor besparing van energie wordt nageleefd worden door de ODRN zogenaamde EML-controles uitgevoerd. Bij zo’n controle wordt onderzocht in hoeverre een bedrijf (of instelling) de verplichte energiebesparende maatregelen heeft genomen. Als blijkt dat een bedrijf de verplichte maatregelen niet heeft genomen wordt het handhavingstraject ingezet. De inschatting is nu dat op 1187 bedrijven in de gemeente Nijmegen de regelgeving voor besparing van energie van toepassing is. Vanaf 2018 tot 1 december 2021 is bij 403 bedrijven of instellingen een EML-controle uitgevoerd. In de periode tot en met 2024 staan nog 441 EML-controles gepland zodat uiteindelijk 70% van de bedrijven zijn gecontroleerd. De ervaring is dat in circa driekwart van de 1e controles de regelgeving niet volledig wordt nageleefd.

Tevens heeft de gemeente aan de ODRN de meerjarige opdracht gegeven energievoorschriften te actualiseren van 37 Type C bedrijven. Hiervan bleken al 16 kleinverbruiker te zijn waarbij de energievoorschriften ongewijzigd kunnen blijven. Dat betekent dat bij maximaal 19 bedrijven de energievoorschriften aangepast moeten worden. Inmiddels zijn bij vijf bedrijven de energievoorschriften geactualiseerd en afgerond.

Verder is in 2021 een voorlichtingscampagne (via brieven, publicaties en het benaderen van bedrijfsverenigingen) gerealiseerd om kantooreigenaren tijdig te wijzen op de verplichting om per 1/1/2023 label C te hebben voor hun kantoorpand. Tevens zijn de voorbereidingen gestart voor de uitreiking van de Nijmeegse zonnedak-award in februari 2022. De inschrijving hiervoor is geopend.

3. het stimuleren en faciliteren van het aardgasvrij maken van woningen middels de wijkgerichte aanpak

Dukenburg
Voor de proeftuin Dukenburg, een van de eerste door het ministerie van BZK aangewezen proeftuinen aardgasvrije wijken, werken we toe naar het realiseren van een warmtenet vanaf de ARN. Te starten met warmtelevering voor het woningcorporatie bezit in de wijken Zwanenveld en het noordelijke deel van Lankforst.

De business case voor een warmtenet vanuit ARN naar de wijk Zwanenveld is samen met de stakeholders en input van Alliander doorgerekend. De business case is vertaald naar een inkoopstrategie. De inkoopstrategie beschreef de selectie van een goed en betrouwbaar warmtebedrijf met de beste prijs/kwaliteit verhouding alvast voorsorterende op de Wet Collectieve Warmtevoorzieningen (WCW) met de aanwijzing van Dukenburg als "warmtekavel". De voorgestelde inkoopstrategie wordt momenteel onvoldoende ondersteund door wetgeving, vanwege de uitgestelde Warmtewet. Daarnaast onderkennen de woningcorporaties dat er spanning bestaat tussen de te verwachten kosten voor een warmtenetaansluiting en de investeringsruimte die de woningcorporaties hebben. De betaalbaarheid – een belangrijke randvoorwaarde – van de warmtetransitie in Dukenburg staat hiermee onder druk.

De woningcorporaties zien nog steeds een warmtenet als beste aardgasvrije oplossing voor Dukenburg. Daarom gaan we de mogelijkheden verkennen om vanuit samenwerking met onze warmtenetbeheerder Firan en de provincie te komen tot een haalbare businesscase met warmtelevering aan woningcorporatiebezit en andere stakeholders in een deel van Dukenburg. Vooralsnog zijn we nog met elkaar in gesprek en moet er nog een hoop werk verzet worden, maar is de verwachting positief. Medio 2022 moet duidelijk zijn of op deze andere werkwijze tot een gedragen en haalbare businesscase voor warmtelevering aan Dukenburg vanaf de warmteproducent ARN gekomen wordt.

Wijkwarmteplan Zwanenveld

In oktober 2019 is in de wijk Zwanenveld het wijkproces afgetrapt met een wijkavond. Diverse activiteiten zijn ondernomen om veel mensen in de wijken te spreken, te interesseren voor het onderwerp aardgasvrij en energie besparen en input te laten geven. Vanwege de Corona pandemie hebben we onze werkzaamheden in de wijk moeten afbouwen en zijn we veelal online verder gegaan. We hebben sinds 2019 veel inwoners in Zwanenveld kunnen bereiken met:

- warmtescans van woningen
- collectieve energierapporten van veel voorkomende woningtypen
- inwoners werkgroep
- samenwerking in de wijk met woningcorporaties, basisschool, netbeheerder en welzijnsorganisatie met pop-up gesprekken om in verbinding te komen .
- tour door Zwanenveld en Lankforst, met duurzame bus én inductiebakfiets
- de positieve belevingskaart van de wijk Zwanenveld
- huis-aan-huis enquête aardgasvrij
- opening van de locatie in winkelcentrum Dukenburg 'Duurzaam wonen, informatie en inspiratie' waar inwoners binnen kunnen lopen voor duurzaamheidsadvies, de aanwezigheid van het energieloket en bijeenkomsten
- nieuwsbrieven op papier en digitaal
- stadsbrede activiteiten zoals energiecoaches, collectieve inkopen en energiebesparende producten.

Momenteel ligt de focus op het afronden van het Wijkwarmteplan voor Zwanenveld. Het wijkwarmteplan maken we samen met huiseigenaren, huurders, ondernemers, instellingen, woningcorporaties, netbeheerder Liander en energiebedrijven. Het

wijkwarmteplan maakt voor iedereen inzichtelijk welke alternatieven voor aardgas in Zwanenveld en het noordelijk deel van Lankforst mogelijk zijn. In het document worden de alternatieven voor aardgas getoetst op kans rijkheid, zoals duurzaamheid, technische haalbaarheid en betaalbaarheid. Het wijkwarmteplan is een basis om het vervolgproces gericht op aardgasvrij in te richten. In het eerste kwartaal van 2022 willen we het wijkwarmteplan ter besluitvorming aanbieden aan college en vervolgens gemeenteraad.

Hengstdal
In de proeftuin Hengstdal (tweede ronde proeftuinen aardgasvrije wijk van het ministerie van BZK) wordt onderzocht of de circa 500 woningen van de Bomenbuurt-Oost met een Buurt Energie Systeem (BES) verwarmd kunnen gaan worden. Samen met buurtbewoners, Duurzaam Hengstdal, Alliander en Woonwaarts onderzoeken we of het mogelijk is om een buurtcoöperatie op te richten die eigenaar wordt van het BES. De woningen gaan met een lokaal warmtenet en één tot drie collectieve warmtepompen verwarmd worden. Bij de collectieve warmtepomp wordt ook een back-up voorziening neergezet. We onderzoeken de mogelijkheid om de back-up voorziening met groen gas uit te voeren.

Er zijn informatiebijeenkomsten georganiseerd, nieuwsbrieven verspreid, er is een enquête gehouden en er zijn zogenaamde keukentafelgesprekken met bewoners gevoerd. Woonwaarts heeft een modelwoning in de wijk beschikbaar gesteld waar deelnemers aan het project gebruik van kunnen maken en waar bewoners binnen kunnen lopen met vragen. Vanuit de samenwerking en de inzet van bewoners zijn er vier werkgroepen (techniek en financiën, omgeving, proces in de buurt en bestuur) gestart. Iedere werkgroep gaat een deel van de haalbaarheidsstudie halverwege 2022 opleveren. Op basis van de resultaten wordt in 2022 een draagvlakmeting gehouden onder de bewoners. Wanneer 70% van de huurders van Woonwaarts de intentie hebben om deel te gaan nemen aan het BES kan het besluit tot realisatie genomen worden.

Stationsgebied
EQUANS (nieuwe naam ENGIE Services) en Firan hebben een initiatief gestart voor een collectieve warmtevoorziening voor het Stationsgebied. Een grootschalige warmtepompinstallatie maakt warmte uit de Waal geschikt voor verwarming van woningen en andere gebouwen. Via een warmtetransportleiding wordt de warmte naar het Stationsgebied gebracht met de mogelijkheid om dat in de toekomst uit te breiden naar de wijken Biezen en Wolfskuil. Lopend tot begin 2022 voeren EQUANS en Firan een haalbaarheidsstudie uit en worden potentiële afnemers in het Stationsgebied betrokken. Voor de haalbaarheidsstudie is vanuit het aanjaagfonds Energietransitie een subsidie toegekend.

Jerusalem
Comfortabel, duurzaam en als één van de eerste bestaande buurten met ruim 200 woningen van het aardgas af. Dit is een project waar woningcorporatie Talis in eerste instantie niet voldoende geld had om aan alle opgelegde opgaven te voldoen. Aardgasvrij leek niet haalbaar. Dankzij extra geld vanuit het Rijk, de provincie en de gemeente Nijmegen is het gelukt om dit voor elkaar te krijgen. Daarnaast investeert de gemeente Nijmegen in een duurzame herinrichting van de openbare ruimte. Op elk dak liggen 8 zonnepanelen en 2 zonnecollectoren. In de woning staat een zonneboiler en een doorstroomboiler. Het is een

stille en duurzame techniek die garantie biedt voor warm water en een warme woning. De houtskeletbouw woningen zijn groen en duurzaam en worden gebouwd op de fundering van de bestaande woningen. De eerste 44 woningen zijn opgeleverd, de rest volgt in 2022 en 2023.

4. het verwerven van voldoende maatschappelijk draagvlak en het verbeteren van het fysieke en sociale leefklimaat

Zwanenveld

In Zwanenveld benutten we de transitie naar aardgasvrij om integraal werk te maken van aardgasvrij, herinrichting van de openbare ruimte, gezondheid, klimaatadaptatie, bestrijding van armoede en eenzaamheid. In Nijmegen noemen we deze integrale werkwijze de 'Groene stadsvernieuwing 2.0'. De samenwerking tussen projectteam aardgasvrij, wijkmanagement en extra inzet van de welzijnsorganisatie was geformaliseerd binnen het project Leefbaar Zwanenveld. De positieve belevingskaart is een van de resultaten hiervan. Het project Leefbaar Zwanenveld is na de zomer van 2021 afgerond. Vanuit het sociaal domein is de focus verlegd naar geheel Dukenburg, waaronder ook Zwanenveld en Lankforst. De integrale samenwerking voor Zwanenveld blijft bestaan, maar dan binnen de reguliere structuren.

Hengstdal

We ondersteunen activiteiten die Duurzaam Hengstdal in de wijk organiseert als informatieavonden. Voor vragen over verduurzamen of de proeftuin Bloemenbuurt kunnen bewoners uit Hengstdal terecht bij de inloopwoning aan de Hengstdalseweg 194.

Bottendaal

Naar aanleiding van het vastgestelde wijkwarmteplan Bottendaal is een bewonersgroep Bottendaal Groen! Opgericht. Vanuit de bewonersgroep en gemeente verstrekken we nieuwbrieven en geven we informatie bij de inloopmiddag in het wijkcentrum. We ondersteunen Bottendaal Groen! bij activiteiten zoals het project Hittestress en het onderzoek naar de verduurzaamingsmogelijkheden voor de 7 huistypen in Bottendaal.

Experimentenprogramma Verduurzaming kwetsbare wijken

Uit een samenwerking met 18 steden verspreid over Nederland, Platform31 en Nyenrode Business Universiteit is gebleken dat het verbinden van andere opgaven aan de energietransitie de sleutel tot succes is. Het gaat dan om thema's als gezondheid, armoede/schulden, participatie, fysieke wijkverbetering en openbare ruimte als verbinder. Dit driejarige programma wordt in 2021 afgerond. Meer informatie is te vinden op platform31 publicaties - opgaven-verbinden-in-de-wijk.

Groene stadsvernieuwing en volkshuisvestingsfonds

Wij werken samen met de woningcorporaties aan de Groene stadsvernieuwing 2.0. Bestuurders hebben zich uitgesproken over de gezamenlijke ambitie dat de warmtetransitie in Zwanenveld/Lankforst dé kans is om integraal met de wijken aan de slag te gaan. 'Deze kans komt nooit meer'. De eerste concrete vervolgstap gericht op het integrale werken voor de wijk Zwanenveld was verwoord in de subsidie aanvraag bij het Volkshuisvestingsfonds. Helaas is de subsidie niet toegekend. De verwachting is dat er na de kabinetsformatie opnieuw middelen beschikbaar komen en dan zullen wij opnieuw een aanvraag hiervoor indienen.

City Deal: energieke wijken, duurzaam en sociaal
Nijmegen heeft de City Deal Energieke wijken ondertekend. Dat houdt in dat de stad de verbinding legt tussen duurzaam (aardgasvrij) en de sociale opgaven, het samen optrekken met ministeries, woningcorporaties en andere steden kunnen we interbestuurlijke doorbraken realiseren en leren we beter hoe we de koppelkansen echt kunnen verzilveren.

Voorwaarts: Arbeidsparticipatie gekoppeld aan Energietransitie
Om de nationale klimaatdoelen te behalen zijn er de komende jaren zeker 33.000 extra vakmensen nodig, denk aan installateurs en bouwvakkers. Gemeente Nijmegen, werkbedrijf, woningcorporaties, WIL Groep, Stifo en MVO solutions hebben de handen ineen geslagen om samen op te trekken in de kansen die ontstaan rondom het vele toekomstige werk binnen de energietransitie. Er wordt gewerkt aan een projectplan "Voorwaarts" gericht op een succesvolle instroom richting de branche Bouw en techniek samen met de realisatie van de energietransitie.

5. Het in kaart brengen van de potentie van alternatieven om woningen aardgasvrij te verwarmen

Gelders Warmte Infrabedrijf (GWIB)
De provincie Gelderland in samenwerking met Alliander en de gemeenten Arnhem, Wageningen, Apeldoorn, Ede, Lingewaard, Nijmegen, Culemborg en Doesburg onderzoeken de haalbaarheid van een publiek Gelders Warmte InfraBedrijf (GWIB) .

Het idee is dat een GWIB gemeenten kan ondersteunen in de ontwikkeling van lokale kansen voor warmte en de betreffende gemeente samen met Firan participeert in een lokale warmte infra bv die een warmtenet aanlegt en beheert. Naast het warmtenet is er ook een producent van warmte nodig en een leverancier. De maakbaarheid van het geheel waarbij een producent, leverancier en lokale warmte infra bv gaan samenwerken wordt nog verder onderzocht. Het haalbaarheidsonderzoek wordt in het eerste kwartaal van 2022 afgerond. Wij zullen de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek met u delen.

Geothermie
De gegevens van het seismisch onderzoek, dat in januari en begin februari 2020 is uitgevoerd, blijken van voldoende kwaliteit om de structuren van de diepe ondergrond tot kilometers diep te kunnen beschrijven. Het Ministerie van EZK heeft op 21 april 2021 haar besluit gepubliceerd over de verlening van de opsporingsvergunning aardwarmte Nijmegen.

Dit besluit verschaft het geothermiebedrijf het alleenrecht om naar aardwarmte te zoeken. Een raadsinformatiebrief over dit onderwerp volgt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022.

Aquathermie

Aquathermie gaat over het gebruik van warmte (en koude) uit oppervlaktewater of afvalwater. Aquathermie is daarmee een duurzame warmtebron voor het Nijmeegse warmtenet om bestaande en nieuwe woningen en bedrijfsgebouwen te verwarmen. Er zijn inmiddels drie studies uitgevoerd naar de technische, financiële en juridische haalbaarheid van aquathermie voor:

1) De nieuwbouw op het ROC terrein in Zwanenveld gebruikmakend van het oppervlaktewater in het Maas-Waalkanaal.
   De projectontwikkelaar heeft de rapportage ontvangen, maar heeft nog geen besluit genomen over de warmtevoorziening van de gebouwen.
2) De bestaande en nieuwe woningen in Dukenburg/Lindenholt gebruikmakend van het oppervlaktewater in de kleinere watergangen in deze stadsdelen.
   Deze studie kan ter informatie aan projectontwikkelaars met kleinere bouwprojecten worden toegezonden. Het heeft nog niet geleid tot een concreet aquathermie project in deze stadsdelen.
3) Álle woningen van Nijmegen gebruikmakend van het oppervlaktewater in de Waal.
   Voor een concreet haalbaarheidsonderzoek verwijzen we naar de projectbeschrijving onder het kopje 'Stationsgebied'.

Uit de onderzoeken blijkt dat aquathermie technisch en financieel goed scoort en haalbaar lijkt mits aan het project een SDE++ subsidie wordt toegekend. Meer informatie hierover is te vinden in de gepubliceerde rapportages in het dossier Energietransitie op de gemeentelijke website.

Groen gas

Groengas is gas dat wordt gemaakt uit biomassa van plantaardige of dierlijke oorsprong, zoals bijvoorbeeld mest of een afvalberg. Groengas heeft dezelfde samenstelling en kwaliteit als aardgas. Er bestaat ook biogas, dat is biologisch gas met een mindere kwaliteit dan aardgas. Het is mogelijk om biogas op te werken tot groengas. Wij hebben een onderzoekrapport op laten stellen om inzicht te geven in:

- Hoe komt groengas bij eindgebruikers terecht?
- Hoeveel groengas zit er nu in het gasnet en waar in de buurt wordt groengas geproduceerd?
- Waarmee groengas wordt gemaakt: mest, (berm)gras en afvalproducten uit de agrarische industrie en voedselindustrie.
- Hoe kunnen inwoners van Nijmegen groengas gebruiken?
- Kunnen (delen van) Nijmegen nu of in de toekomst alleen groengas gaan gebruiken?

Meer informatie en het rapport staan in het dossier Energietransitie op de gemeentelijk website.

Duurzame opwek energie

De gemeente Nijmegen wil zoveel mogelijk duurzame energie binnen de eigen grenzen opwekken. Uitgangspunten bij opwek van duurzame energie in Nijmegen zijn landschappelijke inpassing, maatschappelijke meerwaarde en dubbel ruimtegebruik (denkt u bijvoorbeeld aan zon op daken of aan gewassenteelt onder zonnepanelen). We streven bij alle projecten naar een volledig, zorgvuldig en inclusief proces. Daarnaast streven we naar tenminste 50% lokaal eigenaarschap van de projecten.

In Nijmegen lopen op de volgende projecten voor grootschalige opwek:

Project	**Vermogen**	**Status**
Windpark Nijmegen Betuwe	10 MW	Gerealiseerd in 2016
Windpark De Groene Delta	7,2 MW	Gerealiseerd in 2021
Zonnepark De Groene Delta	2,1 MWp	Gerealiseerd in 2019
Zonnepark De Grift	5 MWp	Bouw gestart, realisatie verwacht in 2022
Zonnepark A73	49 MWp	Realisatie verwacht in 2022

De maximale capaciteit voor teruglevering op het hoogspanningsnet is bereikt, waardoor nieuwe projecten voor grootschalige opwek vanaf 55kWp (ca 150 zonnepanelen) niet terug kunnen leveren op het net. Voor de zon- en windparken in Nijmegen geldt dat een aansluiting op het net reeds is gerealiseerd of toegezegd, waardoor deze projecten geen vertraging ondervinden door de netcongestie bij TenneT. De netcongestie heeft ook geen invloed op kleinschalige projecten, zoals zon op daken van woningen. Voor Nijmegen moeten we vooral rekening houden met gevolgen voor grootschalig zon op dak, zoals bijvoorbeeld bedrijfsdaken en ons eigen vastgoed. TenneT verwacht dat de extra capaciteit op het hoogspanningsnet tussen 2026 en 2029 gefaseerd gereed komt. Op dit moment onderzoekt TenneT of congestiemanagement een oplossing kan bieden voor de knelpunten op het net. Momenteel is er nieuwe regelgeving in ontwikkeling over het toepassen van congestiemanagement. De nieuwe Netcode zal meer ruimte bieden voor het toepassen van congestiemanagement waardoor meer klanten kunnen worden aangesloten op het net. Anticiperend op deze veranderingen voert TenneT daarom de congestieonderzoeken – vooruitlopend op het definitieve codebesluit – uit op basis van de nieuwe regels. Op 15 december heeft Liander een technische toelichting gegeven aan de raad over de netcongestie.

Energiemonitoring

In de energie monitoringrapportage is het verbruik van aardgas, elektriciteit en warmte en de duurzame energie opwek gerapporteerd voor de periode 2008-2020. Het rapport is te vinden via de gemeentelijke website onder het dossier “energietransitie”. De totale energiebesparing per 1-1-2020 bedraagt -19,9 % (prognose -15,6 %) en de duurzame energieopwek bedraagt 4 % (prognose 8,3 %). We besparen iets meer dan gepland maar de duurzame opwek loopt achter op schema. Per saldo wordt aan de gemeentelijke energiedoelstellingen voldaan.

De besparing op elektra komt volledig op het conto van het zakelijk verbruik voornamelijk in de Biezen, Goffert en Havengebied. Door bedrijven wordt -18,7 % elektra bespaart terwijl particulieren het elektraverbruik met 2,2 % doet stijgen. De besparing op aardgas door bedrijven, voornamelijk in Biezen, Goffert en Havengebied, bedraagt -18 % en door

particulieren -5,7 %. Van de 4 % duurzame opwek komt 1,7 % voor rekening van zonnepanelen, 1,25 % van het warmtenet, 0,8 % van windturbine en 0,25 % overige opwek. Per 1-1-2020 waren rond de 7.000 woningen op het warmtenet aangesloten, Er lagen 133.000 zonnepanelen op 11.881 woningen en 68.000 zonnepanelen op 541 bedrijfsdaken. Dit maakt in totaal ca 200.000 zonnepanelen met een jaarlijkse stijging van rond de 60.000 panelen per jaar. De nog niet gerealiseerde grootschalige duurzame opwek (zie lijst projecten onder kopje Duurzame opwek hierboven) zal straks de duurzame opwek met ca 2 % doen stijgen.

Planning besluitvorming
Samengevat zijn de volgende hoofdproducten aan de orde die worden voorbereid voor besluitvorming in college/raad:

College:
1. Uitkomsten haalbaarheidsonderzoek Gelders Warmte Infrabedrijf (GWIB), vaststellen in college eerste kwartaal 2022 en ter info naar de raad.
2. Uitkomsten proeftuin Dukenburg, vaststellen in college medio 2022.
3. Uitkomsten haalbaarheid warmtenet stationsgebied, vaststellen college in derde kwartaal 2022.
4. Monitoring en toekomstige invulling opgave Aardgasvrij, vaststellen college in juni 2022.

College en raad:
5. Wijkwarmteplan Zwanenveld, vaststellen college in eerste kwartaal 2022 en vervolgens aanbieden aan raad ter besluitvorming.
6. Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de plan-MER RES 2.0 in eerste kwartaal 2022 aanbieden aan de raad voor wensen en bedenkingen
7. Plan-MER RES in laatste kwartaal 2022 aanbieden aan de raad ter besluitvorming
8. RES 2.0 in tweede kwartaal 2023 aanbieden aan de raad ter besluitvorming

Tot slot zien wij dat de processen in de energietransitie vaak een kwestie van de langere termijn zijn. Om deze reden stellen wij dan ook voor een jaarlijkse voortgangsbrief energietransitie aan uw raad te doen toekomen.

Hoogachtend,
Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester